

İ.Göktay EDİZ*
Sunay BEYHAN†
Şahin YUVKA*

ÖZET

Madencilikte en önemli meslek hastalığı grubunu oluşturan pnömokonyoz, toz ile mücadelenin ana amacını oluşturmaktadır. Pnömokonyozdan korunma, özellikle kömür madenciliği başta olmak üzere diğer tüm yeraltı madenciliğinde zararlı etkileri nedeniyle üzerinde önemle durulması gereken bir konu olmuştur. Madencilik faaliyetleri sırasında oluşan tozun kontrol edilmesinde son 20-30 yılda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Bu gelişmeler, pnömokonyoz hastalığının görülme sıklığı ve buna bağlı olarak üretimdek aksamalar sonucu ortaya çıkmıştır. Çalışma süresi boyunca bir madencinin maruz kalacağı ortalama solunabilir toz düzeyinin 2,0 mg/m³ 'den fazla olmaması gerekmektedir. Ayrıca solunabilir havada % 5 'den fazla silika bulunduğunda, silikanın %10 'u kadar daha düşük solunabilir toz düzeyi şart koşulmaktadır.

Bu çalışmada, akciğerlere solunum yoluyla girip orada biriken çeşitli inorganik tozları neden olduğu meslek hastalıkları (pnömokonyoz) olan Antrakoz, Silikoz, Asbestoz ve Berilyoz hakkında tıbbi ve mesleki bilgiler verilmekte ve tozun insan sağlığı açısından oluşturduğu tehlikeler anlatılmaktadır.

ABSTRACT

Pneumoconiosis which is the most important professional disease in mining, has been the main target for combating dust problem. Protection against pneumoconiosis has been an important issue considering its harm to human health, especially in coal and other underground mines. There has been important developments for the last 20-30 years in controlling the dust generation during mining activities. These developments have been the outcome of the intensity of the disease seen and the interruption of the production due to the high dust level. Maximum respirable dust concentration must not exceed 2,0 mg/m³ during the working period. Moreover, it requires an extra reduction in these limits by 10 % of silica content, if the silica content of the respirable air is over 5 %.

In this study, professional diseases (pneumoconiosis) such as anthracosis, silicosis, asbestosis and berylliosis caused by various inorganic dusts, accumulated in the lung by respiration is medically and professionally explained and the dangers to human life caused by dust are summarised.

Anahtar Kelimeler: Pnömokonyoz, Madencilik Meslek Hastalıkları, Maden Tozları

Key Words: Pneumoconiosis, Mining Professional Diseases, Mine Dusts

* Dumlupınar Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü, Kütahya